

Catalans a la cort del rei Joan Carles

Les relacions d'amistat i les relacions més o menys interessades per raons de prestigi, poder o negoci, són normals en la cort catalana del rei Joan Carles, que aquests dies viu amb excitació els actes del casament de la infanta Cristina a Barcelona.

Encara que l'haguessin planejat meticulosament com una operació d'alta política, el casament de la infanta Cristina amb el jugador d'handbol Inaki Urdangarín no hauria encaixat millor en una hipotètica estratègia per a estrènyer els lligams entre la monarquia espanyola i Catalunya.

Però la realitat és encara més contundent: les bodes del 4 d'octubre a Barcelona consumeixen allò que durant molts anys ja ha estat un "casament de fet" entre la Casa Reial i l'alta societat catalana o, més ben dit, les grans famílies de la burgesia industrial catalana. Els fets demostren que aquesta vinculació surt a compte a uns i altres, un factor més decisiu que no pas les arrels històriques i tradicionals que pugui tenir aquesta relació, que, per elles soles, potser no justificarien la situació actual. Els casos de la reina, el príncep Felip i la infanta Elena, que no surten gaire de la Zarzuela per anar a Barcelona, demostren que els vincles històrics no són condició suficient per a viatjar sovint a Catalunya.

En canvi, aquests últims anys el rei Joan Carles i la infanta Cristina han anat cada vegada amb més freqüència a Catalunya, sovint per raons personals, a part les visites oficials. Fins que, després dels Jocs Olímpics, la infanta va decidir d'instal·lar-se a Barcelona i, al cap de poc temps, va entrar a treballar a la Fundació la Caixa, on Lluís Reverter és ara secretari general. Durant nou anys, Reverter havia estat la mà dreta de Narcís Serra —nebot d'antics presidents

de la Caixa— al Ministeri de Defensa.

Probablement alguns dels "assessors" de Joan Carles quan encara era príncep van contribuir a trencar el gel i a fer que el futur rei tingués més facilitat per a comprendre la mentalitat catalana. Per exemple, l'any 1966 hi va haver una reunió secreta entre Joan Car-

rebut lliçons de l'historiador Ferran Valls i Taberner. I l'any 1962, quan el futur rei es va casar amb Sofia de Grècia, la parelleta va rebre un regal de casament consistent en deu milions de pessetes de l'època (uns dos-cents milions d'avui), recaptats —coincidència o no— per Lluís Valls i Taberner, fill de l'historiador i llavors vicepresident del Banc Popular.

La col·lecta no va ser flor d'un dia, perquè la fortuna de la família reial espanyola és modesta en comparació amb les altres monarquies europees. Res a veure amb els Windsor o els Grimaldi. I si els recursos de la Casa Reial són limitats, també és cert que Joan Carles ha sabut trampejar la situació amb habilitat i guanyar el "suport" a la monarquia de qui se'l pot permetre.

Perquè els gustos del rei són dels cars. Esquiar cada hivern a Vaqueira o a les estacions alpines potser no representa una gran despesa, però guanyar regates amb una embarcació a vela de l'últim model només ho poden fer milionaris o esportistes amb patrocinadors importants. El cas és que, cada vegada més, el món de la nàutica ha congregat les amistats reials. L'escenari han estat els ports esportius catalans i el de Palma de Mallorca. I el nom propi, sobre tots els altres, el de Josep Cusi i Ferret, un empresari d'Alella (Maresme) que a més de ser amic de Joan Carles és propietari del vaixell que el rei utilitza en les competicions.

Cusi és l'amo de Navilot, un ne-

Joan Carles I i Josep Cusi, durant la presentació del 'Bribón VI'. A més de ser amic del rei, aquest empresari d'Alella és propietari del vaixell que el rei utilitza en les competicions.

les i dotze personalitats, a Madrid, per discutir què passaria quan es morís en Franco. Entre aquests dotze hi havia Pere Duran Farell (de Catalana de Gas i Maquinista), Jaume Carner (Banca Catalana) i Manuel Ortínez (aleshores director de l'Institut de Moneda Estrangera).

Els Valls i Taberner. Per aquelles dates, de totes maneres, Joan Carles ja tenia alguns elements de judici de primera mà sobre els catalans. Quan era petit, el seu pare, el comte de Barcelona, havia

gocí de compra-venda de material d'esports nàutics. Però, tot i així, mantenir una nau i una tripulació guanyadors és prohibitiu: cada dos o tres anys s'ha de substituir per l'últim model del mercat, si no vols que els altres et passin al davant.

Per això, el rei i Josep Cusí van arribar a un acord de patrocini amb la Caixa de Pensions l'any 1985. Des d'aleshores, les versions del veler que utilitza l'equip reial, el *Bribón*, porten l'estel de Miró del logotip de la Caixa, una entitat que, si sempre ha mantingut bones relacions amb la monarquia, aquests últims anys les ha intensificades més que mai.

L'actual veler de l'equip, el *Bribón X*, va ser construït a Nova Zelanda i val més de 70 milions de pessetes, però Josep Cusí i la Caixa no són els únics que aporten els diners. També compten els altres membres de la tripulació, molts dels quals tenen cognoms de reminiscències industrials (Guasch, Lledó, Pujol, Bertrand, Tusell, Feliu...), i els armadors disposats a comprar els "bribons" quan toca canviar-los. La primavera passada, per exemple, Josep Ferrer va comprar el *Bribón IX* i va rebatejar-lo amb el nom de *Freixenet*, la seva empresa familiar.

Uns altres que també contribueixen a la causa per la via del patrocini són els germans Puig, d'Antonio Puig, SA. Cada any esponsoritzen la Copa del Rei de vela que es fa a Mallorca i participen directament en les competicions amb el veler *Azur de Puig*, tripulat precisament per la infanta Cristina i les seves amigues (Marta Mas, Vicky Fumadó...)

I és que els Puig són dels lleials. Segons el periodista Jesús Cacho, el gener del 88 van regalar a Joan Carles un cotxe esportiu quan va fer cinquanta anys, juntament

ARXIU / LECTURAS

amb més empresaris catalans. Un Porsche Carrera de vint-i-quatre milions de pessetes. A part els Puig, en el grup hi havia gent com l'Albert Folch (pintures Titán), Josep M. Esteve (Laboratoris Esteve)... o Javier de la Rosa, que ni a cops de talonari ni ensabonant amics reials com Manuel de Prado no aconseguí d'entrar en l'ambient.

L'ensopegada d'Imepiel. Entre els valencians, en canvi, no són freqüents aquesta mena de relacions amb el rei. Tret d'algunes anècdotes, com l'amistat del monarca amb el seu company de batxillerat Jaime Carvajal, president de la Ford d'Almussafes; o amb Vicent Simó, d'Ontinyent, que fabrica les mantes Paduana que fan servir a la Zarzuela, o Josep Lladró, que de tant en tant va a dinar a palau.

En lloc de satisfaccions, Joan Carles va estar a punt de tenir un autèntic disgust al País Valencià, per l'afer de la venda de la fàbrica de sabates Imepiel al seu amic Cusí. Aquesta empresa de la Vall d'Uixó, l'antiga Calçats Segarra, pertanyia al Patrimoni de l'estat i passava una fortíssima crisi. El

govern espanyol va decidir de privatitzar-la i el febrer del 90 la va vendre, sospitosament, a Josep Cusí per un preu simbòlic de cent milions de pessetes, una decisió que fins i tot va ser investigada per la comissió europea.

Com que, en sabates, no hi entenia gens, Cusí va associar-se amb Àngel Rodríguez, propietari dels calçats Padeví i afeccionat com ell a la nàutica. Els dos navegants van rebre uns ajuts públics de 8.500 milions de pessetes per fer reflotar l'empresa, a més d'un contracte per a subministrar botes a l'exèrcit de l'OTAN... precisament a l'època que Narcís Serra i Lluís Reverter eren al Ministeri de Defensa, quan tots dos mantenien relacions estretes amb el rei, cap de les Forces Armades.

L'invent d'Imepiel va acabar en fallida al cap de dos anys. Però, malgrat l'ensurt, Joan Carles va conservar l'amistat amb Josep Cusí i la relació indirecta amb Lluís Reverter, que —coincidència o no— treballa ara amb la infanta Cristina a les torres negres de la Diagonal, seu de la inevitable Caixa de Pensions.

El rei i la tripulació del 'Bribón', amb la marca de la Caixa. L'entitat catalana manté relacions amb la monarquia des del 1904, però ara més que mai.

Jordi Fortuny